

Regeringens proposition

2001/02:93

Ändringar i djurskyddslagen, m.m.

Prop.
2001/02:93

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 14 mars 2002.

Göran Persson

Margareta Winberg
(Jordbruksdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås flera ändringar i djurskyddslagen (1988:534).

Bestämmelsen att djur skall hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt som främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt begränsas inte längre till djur inom husdjursskötseln och djur som används för tävling eller för försöksändamål. I fortsättningen skall bestämmelsen gälla alla djur som omfattas av lagen.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket ges genom förslaget flera vidgade bemyndiganden. Hit hör befogenhet att meddela föreskrifter om villkor för eller förbud mot viss djurhållning, försäljning och annan överlåtelse av djur.

Bestämmelserna om förbud att hålla djur och om omhändertagande av djur liksom lagens straffbestämmelser föreslås bli skärpta.

Propositionen innehåller härutöver förslag till ett förtydligande av en ersättningsbestämmelse i epizootilagen (1999:657). Dessutom föreslås, som följd av ny lagstiftning, en ändring av en hänvisningsbestämmelse i lagen (1994:844) om behörighet att utöva veterinäryrket.

Ändringarna i djurskyddslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2003 utom den ändring som rör vidgat tillståndskrav för viss djurhållning, vilken ändring först måste anmälas till Europeiska gemenskapens kommission. Övriga ändringar föreslås träda i kraft den 1 juli 2002.

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Lagtext	4
2.1	Förslag till lag om ändring i djurskyddslagen (1988:534)	4
2.2	Förslag till lag om ändring i djurskyddslagen (1988:534)	9
2.3	Förslag till lag om ändring i epizootilagen (1999:657)....	10
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:844) om behörighet att utöva veterinäryrket	11
3	Ärendet och dess beredning	12
4	Ändringar i djurskyddslagen (1988:534)	13
4.1	Inledning	13
4.2	Hur djur skall hållas och skötas	14
4.3	Försäljning av djur	15
4.4	Operativa ingrepp	16
4.5	Krav på tillstånd	18
4.6	Förbud att hålla djur	20
4.7	Omhändertagande av djur	21
4.8	Straffbestämmelser	22
5	Ändring i epizootilagen (1999:657)	23
5.1	Ersättning för produktionsbortfall	23
6	Konsekvenser	24
6.1	Kostnadskonsekvenser	24
6.2	Konsekvenser för små företag	24
7	Författningskommentarer	25
7.1	Förslaget till lag om ändring i djurskyddslagen (1988:534)	25
7.2	Förslaget till lag om ändring i epizootilagen (1999:657)	28
7.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:844) om behörighet att utöva veterinäryrket	28
Bilaga 1	Förteckning över remissinstanserna	29
Bilaga 2	Lagrådsremissens lagförslag	30
Bilaga 3	Lagrådets yttrande	36
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 14 mars 2002	38
	Rättsdatablad	39

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2001/02:93

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i djurskyddslagen (1988:534),
2. lag om ändring i epizootilagen (1999:657),
3. lag om ändring i lagen (1994:844) om behörighet att utöva veterinäryrket.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i djurskyddslagen (1988:534)

Häri genom föreskrivs i fråga om djurskyddslagen (1988:534)

dels att 7 § skall upphöra att gälla,

dels att nuvarande 7 a § skall betecknas 7 §,

dels att 3 och 4 §§, den nya 7 §, 10–12, 29, 31, 32, 34 och 36 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Djur skall ges tillräckligt med foder och vatten och tillräcklig tillsyn.

Stall och andra förvaringsutrymmen för djur skall ge djuren tillräckligt utrymme och skydd samt hållas rena.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Statens jordbruksverk får meddela ytterligare föreskrifter om

1. stall och andra förvaringsutrymmen för djur,
2. skyldighet att låta förpröva sådana utrymmen, och
3. skyldighet att låta förpröva ny teknik inom djurhållningen.

Regeringen får föreskriva att den som inte låter förpröva stall eller andra förvaringsutrymmen för djur skall åläggas att betala en särskild avgift. Avgiften skall tas ut av den som var ägare av stallet eller förvaringsutrymmet när byggnadsåtgärden vidtogs. Den särskilda avgiften skall bestämmas till ett belopp som motsvarar fyra gånger den avgift som skulle ha betalats om förprovning skett, om det inte finns särskilda skäl att bestämma avgiften till ett lägre belopp.

Första stycket gäller inte djur som används för sådana ändamål som avses i 19 §, om djuret inte hålls i fångenskap.

Första stycket gäller inte djur som används för sådana ändamål som avses i 19 §, om djuret inte hålls i fångenskap. *Bestämmelserna i andra stycket om krav på tillräckligt utrymme och skydd och bestämmelserna i tredje och fjärde styckena om befogenhet att meddela föreskrifter gäller också hägn.*

4 §²

Djur som föds upp eller hålls för produktion av livsmedel, ull, skinn eller pälsar eller för att användas för ändamål som avses i 19 § eller

Djur skall hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig

¹ Senaste lydelse 1998:56.

² Senaste lydelse 1998:56.

i tävling skall hållas och skötas i naturligt.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får meddela ytterligare föreskrifter om *hur sådana djur skall hållas och skötas*.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får meddela föreskrifter om *skyldighet för den som yrkesmässigt säljer sällskapsdjur att vid överlåtelsen lämna information om djurets skötsel*.

Det är förbjudet att göra operativa ingrepp på djur i andra fall än när det är befogat av veterinärmedicinska skäl.

Första stycket gäller inte *djur som används för sådana ändamål som avses i 19 §*.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får meddela ytterligare föreskrifter om operativa ingrepp på djur samt föreskrifter om undantag från första stycket *i fråga om djur som avses i 4 § eller om det finns särskilda skäl*.

För operativa ingrepp på djur skall en veterinär anlitas. Detsamma gäller vid annan behandling i syfte att förebygga, påvisa, lindra eller bota sjukdom eller skada hos ett djur, om

naturligt.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får meddela ytterligare föreskrifter om *villkor för eller förbud mot viss djurhållning*.

7 §³

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får meddela föreskrifter om *villkor för eller förbud mot försäljning eller annan överlåtelse av djur*.

10 §⁴

Det är förbjudet att göra operativa ingrepp på *eller ge injektioner till* djur i andra fall än när det är befogat av veterinärmedicinska skäl.

Första stycket gäller inte *ingrepp som görs eller injektioner som ges i sådan verksamhet som har godkänts av en djurförsöksetisk nämnd*.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får meddela ytterligare föreskrifter om operativa ingrepp på *eller injektioner till* djur samt föreskrifter om undantag från första stycket, om det finns särskilda skäl.

11 §⁵

För operativa ingrepp på *eller injektioner till* djur skall en veterinär anlitas. Detsamma gäller vid annan behandling i syfte att förebygga, påvisa, lindra eller bota sjukdom eller skada hos ett djur,

³ Senaste lydelse av förutvarande 7 a § 1991:404.

⁴ Senaste lydelse 1998:56.

⁵ Senaste lydelse 1998:56.

behandlingen *orsakar* lidande som inte är obetydligt.

Första stycket gäller inte om behandlingen är så brådskande att en veterinär inte hinner anlitas.

I fråga om djur som används för ändamål som avses i 19 § får ingreppet eller behandlingen också utföras av den som har föreskriven utbildning.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får meddela föreskrifter om undantag från första stycket.

om behandlingen *kan orsaka* lidande som inte är obetydligt.

I sådan verksamhet som har godkänts av en djurförsöksetisk nämnd får injektioner ges och ingrepp och behandlingar utföras också av den som har föreskriven utbildning.

12 §⁶

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får meddela föreskrifter om *förbud mot* eller *villkor för*

1. tillförsel av hormoner eller andra ämnen till djur för att påverka djurets egenskaper i annat syfte än att förebygga, påvisa, lindra eller bota sjukdom eller sjukdomssymptom, eller

2. avel med sådan inriktning som kan medföra lidande för djuren eller påverka djurens naturliga beteenden.

Första stycket 1 gäller inte ämnen som omfattas av lagen (1985:295) om foder.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får meddela föreskrifter om *villkor för* eller *förbud mot*

29 §⁷

Länsstyrelsen skall meddela förbud att ha hand om djur eller ett visst slag av djur för den som

1. inte följer ett beslut som en tillsynsmyndighet har meddelat enligt 26 § och som är av väsentlig betydelse från djurskyddssynpunkt,

2. allvarligt har försummat tillsynen eller vården av ett djur, *eller*

3. har misshandlat ett djur,

2. allvarligt har försummat tillsynen eller vården av ett djur,

3. har misshandlat ett djur,

4. *har dömts för djurplågeri enligt 16 kap. 13 § brottsbalken, eller*

5. *vid upprepade tillfällen dömts för brott mot denna lag eller mot föreskrifter som meddelats med stöd av lagen eller vid upprepade tillfällen varit föremål för beslut enligt 26 §.*

Förbud skall inte meddelas, om det *kan antas* att ett upprepande inte kommer att inträffa.

Förbud skall inte meddelas, om det *är uppenbart* att ett upprepande inte kommer att inträffa.

⁶ Senaste lydelse 1994:904.

⁷ Senaste lydelse 1992:1095.

Om den mot vilken förbudet riktas är ägare av djuret, får länsstyrelsen dessutom ålägga honom att göra sig av med det och förbjuda honom att skaffa djur över huvud taget eller ett visst slag av djur.

Förbudet kan avse viss tid eller gälla tills vidare.

31 §

Länsstyrelsen *får* besluta att ett djur skall tas om hand genom polismyndighetens försorg om

1. djuret otillbörligt utsätts för lidande och detta inte rättas till efter tillsägelse av tillsynsmyndigheten,

2. ett beslut som meddelats enligt 26 § inte följs och beslutet är av väsentlig betydelse från djurskyddssynpunkt, *eller*

3. ett beslut som meddelats enligt 29 § inte följs.

Länsstyrelsen *skall* besluta att ett djur skall tas om hand genom polismyndighetens försorg om

2. ett beslut som meddelats enligt 26 § inte följs och beslutet är av väsentlig betydelse från djurskyddssynpunkt,

3. ett beslut som meddelats enligt 29 § inte följs,

4. *den som har djuret i sin vård har dömts för djurplågeri enligt 16 kap. 13 § brottbalken, eller*

5. *den som har djuret i sin vård vid upprepade tillfällen dömts för brott mot denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen eller vid upprepade tillfällen varit föremål för beslut enligt 26 §.*

32 §⁸

Utan hinder av vad i 31 § 1 föreskrivs om tillsägelse och rättelse *får* länsstyrelsen, en tillsynsmyndighet eller polismyndigheten besluta att ett djur som är utsatt för lidande omedelbart skall omhändertas om

1. det bedöms utsiktslöst att felet blir avhjälpt,

2. ägaren till djuret är okänd eller inte kan anträffas, eller

3. det i övrigt bedöms oundgängligen nödvändigt från djurskyddssynpunkt.

Om beslutet har meddelats av någon annan än länsstyrelsen, skall beslutet underställas länsstyrelsen, som snarast skall avgöra om det skall fortsätta att gälla.

Omhändertagandet skall ske genom polismyndighetens försorg.

34 §⁹

När länsstyrelsen beslutar om omhändertagande av djur, skall

När länsstyrelsen beslutar om omhändertagande av djur, skall

⁸ Senaste lydelse 1990:628.

⁹ Senaste lydelse 1992:1095.

länsstyrelsen snarast fastställa om djuret skall säljas eller avlivas.

Om länsstyrelsen har beslutat att djuret skall säljas och om det visar sig att beslutet inte kan verkställas, får länsstyrelsen i stället besluta att djuret skall avlivas.

Djuret skall *avlivas eller säljas* genom polismyndighetens försorg.

länsstyrelsen snarast fastställa om djuret skall säljas, *överlåtas på annat sätt* eller avlivas.

Om länsstyrelsen har beslutat att djuret skall säljas *eller överlåtas på annat sätt* och om det visar sig att beslutet inte kan verkställas, får länsstyrelsen i stället besluta att djuret skall avlivas.

Djuret skall *säljas, överlåtas på annat sätt eller avlivas* genom polismyndighetens försorg.

36 §

Till böter eller fängelse i högst *ett* år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot 3, 5, 6, 8–11, 14, 16–19 eller 21 §,

2. bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av denna lag, eller

3. underlåter att följa ett sådant föreläggande eller bryter mot ett sådant förbud som avses i 29 §.

I ringa fall skall den skyldige inte dömas till ansvar. Detsamma gäller om den skyldige kan dömas till ansvar för gärningen enligt brottsbalken.

Till böter eller fängelse i högst *två* år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot 3, 5, 6, 8–11, 13, 14, 16–19 *a* eller 21 §,

Om brottet har begåtts med uppsåt och avsett en förpliktelse av väsentlig betydelse från djurskyddssynpunkt, döms till fängelse i högst två år.

Om gärningen är att anse som ringa skall inte dömas till ansvar.

Till ansvar enligt denna paragraf döms inte om gärningen är belagd med samma eller strängare straff i brottsbalken.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

2. Föreläganden och förbud som har meddelats enligt äldre bestämmelser gäller fortfarande efter lagens ikraftträdande.

3. För ärenden som väckts eller beslut som meddelats före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser.

4. Regeringen eller efter regeringens bemyndigande Jordbruksverket får meddela de föreskrifter som övergångsvis kan behövas.

2.2 Förslag till lag om ändring i djurskyddslagen (1988:534)

Prop. 2001/02:93

Härigenom föreskrivs att 16 § djurskyddslagen (1988:534)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 §²

Tillstånd till verksamheten skall den ha som yrkesmässigt eller i större omfattning

1. föder upp eller säljer *hundar* eller tar emot *hundar* för förvaring och utfodring,

1. *håller*, föder upp, *upplåter* eller säljer *sällskapsdjur* eller tar emot *sällskapsdjur* för förvaring och utfodring,

2. upplåter hästar eller använder hästar i ridskoleverksamhet, eller

2. *håller*, *föder upp*, upplåter *eller säljer* hästar *eller tar emot hästar för förvaring och utfodring* eller använder hästar i ridskoleverksamhet, eller

3. föder upp pälsdjur.

Frågor om tillstånd prövas av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. En sådan nämnd får också återkalla ett beviljat tillstånd.

Vid tillståndsprövningen skall särskild hänsyn tas till att den sökande kan anses lämplig att bedriva verksamheten och att de anläggningar i vilka verksamheten skall bedrivas är lämpliga från djurskyddssynpunkt.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får meddela föreskrifter om undantag från första stycket.

1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

2. Tillstånd som har meddelats enligt äldre bestämmelser gäller fortfarande efter lagens ikraftträdande.

3. För ärenden som väckts eller beslut som meddelats före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser.

4. Regeringen eller efter regeringens bemyndigande Jordbruksverket får meddela de föreskrifter som övergångsvis kan behövas.

¹ Se Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EEG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (EGT L 204, 21.7.1998, s.37 Celex 31998L0034), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 98/48/EEG, EGT L 217, 5.8.1998, s. 18, Celex 31998L0048).

² Senaste lydelse 1991:1688.

2.3 Förslag till lag om ändring i epizootilagen
(1999:657)

Prop. 2001/02:93

Härigenom föreskrivs att 15 § epizootilagen (1999:657) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §

Staten skall ersätta den som på grund av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen drabbas av

1. förlust på grund av att husdjur avlivas eller dör till följd av skyddsypning eller annan behandling,
2. kostnader på grund av saneringsåtgärder,
3. produktionsbortfall,
4. annan inkomstförlust än som avses i 3.

Ersättning för produktionsbortfall lämnas med femtio procent av den kostnad eller förlust som bortfallet medför. I övrigt lämnas full ersättning.

Full ersättning för produktionsbortfall lämnas vid utbrott av sådana särskilt allvarliga epizootiska sjukdomar som anges i föreskrifter meddelade av regeringen.

Full ersättning för produktionsbortfall lämnas vid utbrott *eller vid misstanke om utbrott* av sådana särskilt allvarliga epizootiska sjukdomar som anges i föreskrifter meddelade av regeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2002.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:844) om
behörighet att utöva veterinäryrket

Prop. 2001/02:93

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1994:844) om behörighet att utöva veterinäryrket skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Den som inte är behörig att utöva veterinäryrket får inte mot ersättning behandla *sjukdomar på vilka epizootilagen (1980:369) eller lagen (1983:738) om bekämpande av salmonella hos djur* är tillämplig.

Den som inte är behörig att utöva veterinäryrket får inte mot ersättning behandla *sjukdom på vilken epizootilagen (1999:657) eller zoonoslagen (1999:658)* är tillämplig.

Den som saknar behörighet att utöva veterinäryrket får inte beteckna sig veterinär i samband med att han mot ersättning undersöker djurs hälsotillstånd eller behandlar djur för sjukdom eller liknande tillstånd genom att vidta eller föreskriva åtgärder i förebyggande, botande eller lindrande syfte. Han får inte heller i samband med verksamheten använda en sådan titel eller yrkesbeteckning som innehåller ordet veterinär eller ger sken av att han är legitimerad eller på annat sätt auktoriserad av en myndighet eller har specialistkompetens som veterinär.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2002.

Mot bakgrund av de ändringsbehov i djurskyddslagen (1988:534) som föranleddes bl.a. av Sveriges EU-medlemskap gjordes för några år sedan en översyn av lagen inom Jordbruksdepartementet. Översynen resulterade i departementspromemorian Ds 1997:11 Ändringar i djurskyddslagen. Syftet med översynen var att skärpa reglerna om djurskydd och att åstadkomma en väl fungerande djurskyddstillsyn.

Departementspromemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 1*. En sammanställning av remissyttrandena finns i Jordbruksdepartementet (dnr Jo 97/374).

På grundval av promemorian och remissyttrandena utarbetades en lagrådsremiss, som beslutades av regeringen den 9 oktober 1997.

Huvuddelen av förslagen ansågs kräva ytterligare överväganden, varför regeringen valde att förelägga riksdagen enbart de ändringsförslag som bedömdes nödvändiga för att EG:s direktiv på djurskyddsområdet skulle kunna genomföras (prop. 1997/98:28, bet. 1997/1998:JoU12, rskr. 1997/1998:142).

Vidare har Jordbruksverket i en skrivelse den 14 mars 2001 föreslagit vissa ändringar i epizootilagen (1999:657).

I propositionen tar regeringen upp till behandling de förslag som finns i den ovannämnda lagrådsremissen och som inte tidigare har föranlett någon proposition till riksdagen. Frågan hur tillsynsorganisationen skall vara utformad bedöms dock behöva övervägas ytterligare.

I propositionen tas dessutom upp ett av de förslag till ändring i epizootilagen som finns i den ovannämnda skrivelsen från Jordbruksverket. Skrivelsen har inte remissbehandlats, men synpunkter på det ifrågavarande förslaget har i lagstiftningsärendet under hand inhämtats från Statens veterinärmedicinska anstalt.

Slutligen innehåller propositionen ett förslag till en ändring av en bestämmelse i lagen (1994:844) om behörighet att utöva veterinäryrket.

Förslagen i denna proposition har utformats i samarbete med miljöpartiet och vänsterpartiet.

Lagrådet

Som redan nämnts beslutade regeringen den 9 oktober 1997 att inhämta Lagrådets yttrande över en lagrådsremiss med förslag till ändringar i djurskyddslagen grundade på 1997 års departementspromemoria.

Det förslag som nu föreläggs riksdagen överensstämmer i stort med lagrådsremissens förslag, bortsett från de delar som föranledde ny lagstiftning år 1998. Som sagts ovan innehåller propositionen emellertid inte något förslag om att den lokala tillsynen över djurskyddslagstiftningen skall förstärkas. Lagrådsremissens lagförslag i de delar som nu är aktuella finns i *bilaga 3*.

Lagrådets yttrande såvitt avser det i bilaga 4 upptagna lagförslaget finns i *bilaga 4*.

Lagrådets synpunkter behandlas i författningskommentarerna till de paragrafer som Lagrådet har lämnat synpunkter på.

Utöver de av Lagrådet granskade förslagen föreslås i propositionen en ändring i 15 § epizootilagen (1999:657) och en ändring i 6 § lagen (1994:844) om behörighet att utöva veterinäryrket. Den förstnämnda ändringen inskränker sig till ett förtydligande och den sistnämnda innebär inte annat än nya författningsbeteckningar i en hänvisning till annan lagstiftning. Regeringen bedömer att dessa frågor är av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

4 Ändringar i djurskyddslagen (1988:534)

4.1 Inledning

Vi har i Sverige ända sedan år 1944, vid sidan av straffbestämmelserna för djurplågeri, haft en särskild djurskyddslagstiftning. I Sverige har principen att djur skall garanteras skydd mot lidande en bred och djup förankring i människors medvetande. Huvudsyftet med djurskyddslagstiftningen är att förebygga att djur utsätts för onödigt lidande. Detta syfte kommer till uttryck i ett regelverk som består av bestämmelser om hur djuren skall vårdas och behandlas.

Den nuvarande djurskyddslagen från år 1988 innebar en i förhållande till den tidigare lagstiftningen betydande förstärkning av djurskyddet. Många av de tidigare bestämmelserna preciserades eller skärptes samtidigt som nya bestämmelser fördes in i lagen. Ett viktigt och grundläggande tillägg var att djur skall skyddas, inte bara mot onödigt lidande och ångest, utan också mot sjukdom och att detta *alltid* skall ske och inte bara som tidigare ”såvitt möjligt”. Särskild uppmärksamhet ägnades åt lantbrukets husdjur, eftersom den moderna djurhållningens höga krav på effektivitet under vissa omständigheter kan innebära risker för djurens välfärd. För dessa djur ställdes särskilda krav på att de skall hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt. I lagen uppställdes också ett nytt och allmänt förbud mot att göra operativa ingrepp på djur annat än om det är veterinärmedicinskt befogat. Det blev också möjligt att förbjuda eller ställa upp villkor för t.ex. användning av genteknik på djur, hormontillförsel och avel som kan medföra lidande för djuren eller påverka deras naturliga beteenden. Nya regler infördes om att djur skall skonas från obehag och lidande i samband med slakt. Bestämmelserna om straff för brott mot djurskyddslagen skärptes så att även fängelse, förutom böter, kan ådömas.

Under de år som har gått sedan den nuvarande djurskyddslagens tillkomst har förhållanden ändrats och erfarenheter vunnits som gör det motiverat att ändra lagen i vissa avseenden. På vissa punkter behöver bestämmelserna skärpas. Detta gäller bl.a. straffbestämmelserna. Förutom ett höjt maximistraff och att böter utmönstras ur straffskalan för allvarligare brott mot lagen föreslås i denna proposition att straffansvar skall gälla för vissa överträdelser som hittills inte har varit straffbelagda. Vidare föreslås skärpningar i de bestämmelser som rör förbud mot att inneha djur och omhändertagande av djur.

I propositionen läggs också fram förslag om att flera former av djurhållning i framtiden skall fordra att utövaren har tillstånd. Detta

förslag liksom de nya bemyndiganden som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket föreslås få syftar till att stärka djurskyddet ytterligare. Samma syfte har den nya bestämmelsen om att alla djur skall hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt.

4.2 Hur djur skall hållas och skötas

Regeringens förslag: Hägn skall ge djuren tillräckligt utrymme och skydd. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får meddela ytterligare föreskrifter om hägn och om skyldighet att låta förpröva sådana. Regeringen får föreskriva att den som underlåter att förpröva ett hägn skall åläggas att betala en särskild avgift.

Lagens bestämmelser om att djur skall hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt skall gälla inte enbart lantbrukets djur, försöksdjur och tävlingsdjur utan alla djur. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket skall få meddela föreskrifter om villkor för eller förbud mot viss djurhållning.

Departementspromemorians förslag: Förslaget överensstämmer med regeringens förslag, med undantag för reglerna om hägn.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker förslaget eller har ingen erinran mot det. *Statens jordbruksverk, länsstyrelserna i Jönköpings, Kronobergs, Blekinge, Älvsborgs, Skaraborgs och Västmanlands län* och *Sveriges Djurskyddsföreningars Riksförbund* anser att bestämmelserna om förprovning bör vidgas till att även omfatta djur i hägn. *Länsstyrelsen i Hallands län* och *Förbundet djurens rätt* anser att 2 § bör få tillbaka sin ursprungliga lydelse. *Miljö- och hälsoskyddstjänstemannaförbundet* och *Förbundet djurens rätt* anser att även vilda försöksdjur behöver omfattas av tillsyn. *Länsstyrelsen i Skåne län* avstyrker den del av förslaget som ger Jordbruksverket bemyndigande att förbjuda viss djurhållning eftersom länsstyrelsen anser att ändringen medför risk för enskilds rättssäkerhet. Förbud mot viss djurhållning bör enligt länsstyrelsen meddelas i lag.

Skälen för regeringens förslag: I lagen finns krav på att stall och andra förvaringsutrymmen för djur skall ge djuren tillräckligt utrymme och skydd samt kunna hållas rena. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får meddela ytterligare föreskrifter om sådana utrymmen och om förprovning av dem. Regeringen får också föreskriva att den som inte låter förpröva ett stall eller annat förvaringsutrymme skall betala en särskild avgift. Bestämmelserna omfattar alla utrymmen, där djur hålls. Ett antal remissinstanser har emellertid i sina remissyttranden påpekat att det råder oklarhet om bestämmelserna också omfattar hägn för t.ex. vilt och strutsar. Enligt regeringens mening bör sådana hägn omfattas av lagens bestämmelser

om krav på tillräckligt utrymme och skydd och om krav på förprovning. En ändring av lagen i det avseendet föreslås.

Nuvarande bestämmelser om att djur skall hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt omfattar djur som föds upp eller hålls för produktion av livsmedel, ull, skinn eller pälsar eller för att användas som försöksdjur eller i tävling. Sällskapsdjur och övriga djur, t.ex. ridhästar, faller utanför tillämpningsområdet för bestämmelserna. Samma tillämpningsområde gäller för bemyndigandet att meddela föreskrifter om hur djur skall hållas och skötas. Det finns emellertid en rad skäl som talar för att bestämmelserna skall omfatta alla djurslag.

De ekonomiska skäl som motiverat nuvarande bestämmelse måste också anses ha giltighet i fråga om andra djurslag än de som föds upp eller hålls för produktion av livsmedel, ull, skinn eller pälsar eller för att användas som försöksdjur eller i tävling. Även hållandet av sällskapsdjur och andra djur, t.ex. ridhästar, styrs många gånger av ekonomiska intressen. Regeringen anser därför, i likhet med flertalet remissinstanser, att bestämmelsen skall vidgas till att omfatta alla djurslag.

Bemyndigandet för regeringen eller Jordbruksverket att meddela föreskrifter om djurhållningen bör också på motsvarande sätt vidgas till att gälla samtliga djurslag. Behov av föreskrifter kan t.ex. finnas beträffande vissa slag av sällskapsdjur, som reptiler och andra mer exotiska djur som förekommer hos privatpersoner. När det gäller andra hästar än tävlingshästar har det framhållits att nya ägarkategorier tillkommit med liten eller ingen erfarenhet av djurskötsel och att detta lett till en mindre god skötsel och t.o.m. vanvård av hästar. Behov kan också finnas att helt förbjuda viss djurhållning. Så kan vara fallet beträffande särskilt farliga djurslag eller beträffande viss verksamhet såsom eldressyr av hund. I det sistnämnda fallet anser regeringen att ett förbud är väl motiverat. Regeringen föreslår därför på sätt som föreslagits i departementspromemorian att bemyndigandet skall utvidgas till att omfatta villkor för eller förbud mot viss djurhållning.

4.3 Försäljning av djur

Regeringens förslag: Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket skall få meddela föreskrifter om villkor för eller förbud mot försäljning eller annan överlåtelse av djur.

Departementspromemorians förslag: Förslaget överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inte någon erinran mot det.

Skälen för regeringens förslag: När det gäller försäljning av sällskapsdjur finns i lagen bestämmelser om att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får meddela föreskrifter om skyldighet att vid överlåtelsen lämna information om djurets skötsel. Andra villkor för försäljning eller förbud mot försäljning eller annan överlåtelse av djur kan inte meddelas. Bestämmelsen omfattar inte andra

former av överlåtelse än försäljning och är begränsad till yrkesmässig försäljning. Syftet med bestämmelsen är att hindra att köpare på grund av okunskap om djurens behov behandlar dem illa.

Handel med sällskapsdjur sker i dag i betydande omfattning. Verksamheten styrs i hög grad av ekonomiska intressen, ibland på bekostnad av djurens välfärd. Problemen är inte minst stora i sådan verksamhet som trots viss omfattning ändå inte är yrkesmässig. Inte sällan saknar säljare såväl tillräcklig kunskap som erforderligt intresse för djurens välfärd. Det finns därför behov av att kunna reglera även sådan försäljning av sällskapsdjur som inte är yrkesmässig. Även annan överlåtelse bör vid behov kunna regleras.

Problemen med mindre kunniga och mindre seriösa säljare samt med köpare med bristande kunskaper om djuret begränsar sig inte till sällskapsdjur. Också när det gäller t.ex. hästar är problemen vid handel stora, inte minst när handeln sker på s.k. hästmarknader. På sådana marknader kan det förekomma att djurskyddet åsidosätts.

Regeringen föreslår mot den angivna bakgrunden att ett bemyndigande införs i lagen att meddela föreskrifter om villkor för försäljning eller annan överlåtelse av djur. Föreskrifterna skall syfta till att tillgodose behovet av djurskydd i samband med sådan verksamhet, oavsett om den är yrkesmässig eller inte. Bemyndigandet bör också göra det möjligt att förbjuda försäljning eller överlåtelse av djur för att hindra att verksamheten äger rum under olämpliga former eller på olämpliga platser. Härigenom kan bl.a. problemen med dålig djurhållning vid häst- och andra djurmarknader minskas.

4.4 Operativa ingrepp

Regeringens förslag: Det skall vara förbjudet att ge injektioner till djur i andra fall än när det är befogat av veterinärmedicinska skäl. Veterinär skall anlitas då injektioner ges och vid annan behandling, som syftar till att förebygga, påvisa, lindra eller bota sjukdom eller skada hos ett djur, om behandlingen kan orsaka ett inte obetydligt lidande.

Det i lagen föreskrivna undantaget från förbudet mot att utföra operativa ingrepp på eller ge injektioner till djur utan att det är veterinärmedicinskt befogat skall formuleras om, så att det framgår att undantaget endast gäller när åtgärden görs i samband med av djurförsöksetisk nämnd godkänd verksamhet. Detsamma gäller lagens undantag från kravet på att veterinär måste anlitas i vissa fall.

Departementspromemorians förslag: Förslaget överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inte någon erinran mot det. Flera remissinstanser anser att bestämmelsen att injektioner till djur endast får ges av veterinär måste förenas med föreskrifter om undantag. *Centrala försöksdjursnämnden*, *Läkemedelsindustriföreningen* och *Malmö kommun* avstyrker att injektioner endast skall kunna ges av veterinär. *Slakteriförbundet* motsätter sig

en skärpning av lagen. *Lantbrukarnas Riksförbund* är tveksamt till förslaget.

Skälen för regeringens förslag: I djurskyddslagen anges att det är förbjudet att göra operativa ingrepp på djur i andra fall än när det är befogat av veterinärmedicinska skäl. För operativa ingrepp på djur skall en veterinär anlitas. Det senare gäller även vid annan behandling i syfte att förebygga, påvisa, lindra eller bota sjukdom eller skada hos ett djur, om behandlingen orsakar lidande som inte är obetydligt. Från det nu sagda föreskrivs vissa undantag.

Det finns i dag inte något uttryckligt förbud mot sådana injektioner som ges till djur utan att det är befogat av veterinärmedicinska skäl. Inte heller finns det ett klart påbud att veterinär skall anlitas då djur ges injektioner. Det förekommer att djur ges injektioner under vissa s.k. alternativmedicinska behandlingar som är tveksamma från djurskyddssynpunkt. Detta skulle kunna undvikas om bestämmelser om injektioner fördes in i lagtexten. För att hindra att djur utsätts för onödigt lidande bör injektioner endast få ges av veterinär eller efter ordination och utförlig instruktion av veterinär och endast när det är veterinärmedicinskt motiverat. Injektioner bör därför regleras på samma sätt som operativa ingrepp.

På grund av det anförda föreslår regeringen att det i lagtexten läggs till att det, på samma sätt som i fråga om operativa ingrepp, skall vara förbjudet att ge injektioner till djur dels utan veterinärmedicinska skäl, dels utan veterinärs medverkan. Flera remissinstanser har påtalat att kravet på anlitan av veterinär inte bör vara undantagslöst. Emellertid gör lagen det redan i dag möjligt för regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket att meddela föreskrifter om undantag från detta krav. Denna möjlighet behöver enligt regeringens bedömning inte vidgas.

Flertalet remissinstanser har tillstyrkt eller inte haft någon erinran mot promemorians förslag att veterinär skall anlitas, inte bara vid sådan behandling som orsakar lidande utan också vid sådan behandling som kan göra det. Det är inte ovanligt att lekmän ger djur behandlingar i syfte att förebygga, påvisa, lindra eller bota sjukdom eller skada. Orsakar sådan behandling ett inte obetydligt lidande hos djuret skall veterinär anlitas. Det är emellertid ofta svårt att utreda om ett djur har orsakats lidande av en behandling. Därför väcks sällan åtal. För att underlätta bedömningen såväl för enskilda som för myndigheterna bör även behandlingar som kan orsaka ett inte obetydligt lidande omfattas av kravet på veterinär. Regeringen föreslår därför att en sådan ändring görs i lagen. I rättsligt hänseende leder ändringen till att det blir tillräckligt att visa att en behandling av visst slag typiskt sett kan orsaka lidande för att veterinär skulle ha anlitats. Om den föreslagna ändringen genomförs blir också risken för att djur utsätts för onödigt lidande på grund av att de behandlas av lekmän mindre.

Som ovan anförts är såväl lagens förbud mot att göra operativa ingrepp på djur utan veterinärmedicinska skäl som dess krav på att veterinär skall anlitas i vissa fall förenade med undantag. Från både förbudet och kravet gäller undantag för sådana djur som används för vetenskaplig forskning eller undervisning, sjukdomsdiagnos, framställning av läkemedel eller kemiska produkter eller för andra jämförliga ändamål. Av lagtexten

framgår inte helt klart att undantag bara gäller i fall då ingreppet eller behandlingen görs för något av de uppräknade ändamålen. Otydligheten kan leda till den oönskade konsekvensen att ett operativt ingrepp görs på ett försöksdjur – utan anlitan av veterinär eller utan att det är veterinärmedicinskt befogat – även om djuret tillfälligt inte används i något djurförsök. För att undvika detta anser regeringen att undantagsbestämmelserna bör formuleras om på så sätt att de knyter an till den godkända verksamheten i stället för till djuret. Härigenom blir det tydligt att undantagen endast gäller när ett operativt ingrepp görs, en behandling utförs eller en injektion ges i någon av de ovan nämnda verksamheterna.

Regeringen kommer i särskild ordning att ta ställning till vilka författningsförslag betänkandet Alternativa behandlingsmetoder för djur (SOU 2001:16) bör föranleda.

4.5 Krav på tillstånd

Regeringens förslag: Den som yrkesmässigt eller i större omfattning håller, föder upp, upplåter eller säljer sällskapsdjur eller hästar eller tar emot sällskapsdjur eller hästar för förvaring och utfodring eller använder hästar i ridskoleverksamhet skall ha tillstånd till verksamheten. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket skall få meddela föreskrifter om undantag från krav på tillstånd.

Departementspromemorians förslag: Förslaget överensstämmer med regeringens förslag, men omfattar inte andra djur än sällskapsdjur. Vidare föreslås i departementspromemorian att besluten i tillståndsärendena skall meddelas av länsstyrelserna i stället för, som idag, av de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen erinran mot det. *Sveriges lantbruksuniversitet* samt *Norrköpings, Göteborgs, Östersunds och Skellefteå kommuner* stöder eller har ingen erinran mot förslaget, men anser att frågor om tillstånd skall prövas av den lokala tillsynsmyndigheten. *Länsstyrelserna i Östergötlands och Västernorrlands län, Ronneby kommun och Djurombudsmannen* tillstyrker förslaget, men anser att tillståndskravet bör vidgas till att även omfatta hästar. *Länsstyrelsen i Skåne län, Stockholms, Gotlands, Borås, Kils, Mora, Orsa, Umeå, Vindelns och Kalix kommuner* samt *Miljö- och hälsoskyddstjänstemannaförbundet* har ingen erinran mot förslaget i stort, men avstyrker att frågor om tillstånd skall prövas av länsstyrelsen. *Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, Kristinehamns, Örebro och Luleå kommuner, Svenska Kommunförbundet och Föreningarna Djurens Vänners Riksorganisation* anser att kommunen bör ha möjlighet att yttra sig.

Skälen för regeringens förslag: Lagen innehåller en bestämmelse som bl.a. innebär att den som yrkesmässigt eller i större omfattning föder upp eller säljer hundar eller tar emot hundar för förvaring och utfodring måste ha tillstånd till verksamheten. Detta tillståndskrav omfattar t.ex.

kennel- och fodervärdsverksamhet. Bestämmelsen omfattar däremot inte den som t.ex. håller en stor mängd draghundar eller hyr ut vakthundar för kortare eller längre tider. Dessa verksamheter, som ofta bygger på främst ekonomiska intressen, är emellertid av sådan karaktär att de kräver att den ansvariga personen har goda kunskaper om djur och även i övrigt har förutsättningar att driva en dylik verksamhet. Mot den bakgrunden anser regeringen, i likhet med vad som anförs i departementspromemorian, att bestämmelsen om tillståndskrav bör vidgas till att gälla den som håller eller upplåter hundar yrkesmässigt eller i större omfattning.

Behov av kontroll över verksamheten genom krav på tillstånd föreligger inte bara beträffande hundar. Även yrkesmässig hantering eller hantering i större omfattning av andra sällskapsdjur, t.ex. reptiler, kräver goda kunskaper hos den ansvariga och lämpliga utrymmen för verksamheten. Det är därför befogat att utvidga bestämmelsen till att omfatta alla sällskapsdjur.

I lagen finns också ett krav på tillstånd för verksamhet som innebär upplåtande av hästar eller användning av hästar i ridskoleverksamhet. Flera remissinstanser har föreslagit en utvidgning av detta krav. Även annan yrkesmässig hantering eller hantering i större omfattning av hästar, såsom fodervärdsverksamhet eller försäljning av hästar på marknader, kräver mycket goda djurkunskaper hos den ansvariga och för ändamålet lämpliga faciliteter. Det finns emellertid anledning att anta att verksamhet av angivet slag inte sällan styrs av ekonomiska intressen på bekostnad av djurens välfärd. Regeringen anser därför att bestämmelsen bör vidgas också såvitt avser hästar så att även hållande, uppfödning, försäljning och mottagande av hästar för förvaring och utfodring omfattas av kravet på tillstånd, när verksamheten är yrkesmässig eller av större omfattning.

Med hänsyn till den föreslagna vidgningen av bestämmelsernas tillämpningsområde bör Jordbruksverket ges möjlighet att föreskriva om undantag från kravet på tillstånd. Undantag kan t.ex. vara befogat för den som på landsbygden håller ladugårdskatter i större omfattning eller den som föder upp möss eller andra smådjur.

Regeringen har övervägt om tillståndskravet lämpligen borde kompletteras med en skyldighet för den som överlåter eller upplåter en tillståndspliktig verksamhet eller en fastighet för sådan verksamhet att anmäla överlåtelser eller upplåtelsen till berörd myndighet. Det framstår emellertid som osäkert om en sådan skyldighet påtagligt skulle underlätta myndigheternas arbete. Mot den bakgrunden avstår regeringen från att lägga fram något sådant förslag.

Regeringen lägger inte fram något förslag som ändrar det lokala tillsynsansvaret över djurskyddslagstiftningen. Det finns därmed inte heller skäl att flytta över uppgiften att meddela beslut om tillstånd från de kommunala nämnderna till länsstyrelserna.

Förslaget innebär en ändring av en teknisk föreskrift. Av Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG följer att sådana föreskrifter inte får beslutas utan att dessförinnan ha anmälts till kommissionen. Kommissionen och de andra medlemsstaterna har därefter tre månader på sig att lämna reaktioner på förslaget i form av kommentarer eller detaljerade utlåtanden. Ett detaljerat utlåtande får till följd att den period som måste förflyta innan föreskriften får antas förlängs med som

huvudregel ytterligare tre månader. Det sagda innebär att förslaget att ändra bestämmelsen om tillståndskrav inte kan behandlas av riksdagen förrän i direktivet föreskriven tid har förflutit. På grund av det anförda föreslås att den ändrade bestämmelsen skall träda i kraft den dag regeringen bestämmer. Någon anledning att avvakta med behandlingen av propositionens övriga förslag finns inte.

4.6 Förbud att hålla djur

Regeringens förslag: Länsstyrelsen skall meddela förbud att ha hand om djur eller ett visst slag av djur för den som dömts för djurplågeri. Sådant förbud skall också meddelas den som vid upprepade tillfällen dömts för brott mot djurskyddslagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen eller den som vid upprepade tillfällen varit föremål för beslut om föreläggande.

Förbud skall inte meddelas om det är uppenbart att ett upprepande inte kommer att inträffa.

Departementspromemorians förslag: Förslaget överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen erinran mot det. *Norrköpings, Tranås och Örebro kommuner* och *Miljö- och hälsoskyddstjänstemannaförbundet* är tveksamma till förslaget. *Länsstyrelserna i Blekinge och Skåne län* avstyrker förslaget. *Länsstyrelsen i Norrbottens län* avstyrker förslaget att länsstyrelsen skall meddela förbud att ha hand om djur under de uppräknade förutsättningarna.

Skälen för regeringens förslag: Redan i dag skall länsstyrelsen under vissa förutsättningar meddela förbud att ha hand om djur eller visst slag av djur. Genom bestämmelsen föreskrivs ett obligatoriskt myndighetsingripande till skydd för djuren. Den som på ett särskilt allvarligt sätt har förbrutit sig mot djur skall i fortsättningen inte tillåtas hålla djur. Regeln innebär att en sådan person för viss tid eller tills vidare helt förbjuds att hålla djur eller helt förbjuds att hålla djur av ett visst slag. Det är inte möjligt att med stöd av den aktuella bestämmelsen förbjuda en person att hålla fler än ett visst antal djur. Detta innebär att bestämmelsen i fråga inte kan användas för att begränsa omfattningen av en djurhållning. Jordbruksverket har i sitt remissyttrande föreslagit att bestämmelsen ändras så att detta blir möjligt. Regeringen anser emellertid inte att en sådan ändring är vare sig nödvändig eller lämplig. Bestämmelsen tar sikte på personer som förbrutit sig mot djur så allvarligt att de inte alls skall få fortsätta att ha hand om djur eller ett visst slags djur. Om det är tillräckligt att begränsa omfattningen av djurhållningen för att lösa problemen kan tillsynsmyndigheten med stöd av lagens bestämmelse om föreläggande eller förbud besluta att en person skall få hålla bara ett begränsat antal djur.

Regeringen anser däremot, i likhet med vad som föreslås i departementspromemorian, att det finns skäl att skärpa bestämmelsen i vissa avseenden. En person som har dömts för djurplågeri enligt brottsbalken måste anses ha visat sig klart olämplig att i fortsättningen hålla djur.

Endast de allvarligaste gärningarna riktade mot djur sanktioneras genom bestämmelsen i brottsbalken. Det är därför befogat att som en särskild grund för ingripande ange att den som dömts för djurplågeri skall förbjudas att hålla djur.

Det förekommer att personer vid upprepade tillfällen döms för brott mot djurskyddslagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Det är inte heller ovanligt att tillsynsmyndigheterna gång på gång tvingas ge samma djurhållare förelägganden. Oberoende av förseelsernas svårighetsgrad måste sådana personer anses ha visat en påtaglig brist på respekt för djuren. Risken för att en sådan person kommer att göra sig skyldig till liknande gärningar på nytt är typiskt sett stor. I fortsättningen bör därför även upprepade brott mot djurskyddslagstiftningen och upprepade överträdelse av förelägganden leda till ett förbud att hålla djur.

Enligt nuvarande regler skall förbud att hålla djur inte meddelas om det kan antas att ett upprepande av det förbudsgrundande beteendet inte kommer att inträffa. Bestämmelsen har kommit att ifrågasättas. Med hänsyn till att ett förbud att hålla djur är en i hög grad ingripande åtgärd är det i och för sig naturligt att det görs en försiktig bedömning när det gäller att avgöra om ett förbud skall meddelas. Den kritik som har framförts går ut på att alltför optimistiska framtidsbedömningar i vissa fall har lett till att i hög grad befogade hållandeförbud inte har meddelats. Det finns därför anledning att skärpa bestämmelsen. Förbudsbeslut skall i framtiden meddelas, när något av kriterierna för detta är uppfyllt, såvida det inte är uppenbart att ett upprepande av det förbudsgrundande beteendet inte kommer att ske. Omständigheterna skall vara sådana att det finns en logisk förklaring till det inträffade och att det inträffade utan tvekan framstår som en ren engångsföreelse. Så kan t.ex. vara fallet när en person på grund av svår sjukdom under en kort tid brustit i sin hantering av djur.

4.7 Omhändertagande av djur

Regeringens förslag: Länsstyrelsen skall under vissa särskilt uppräknade omständigheter vara skyldig att fatta beslut om att djur skall tas om hand. Dessa omständigheter kan vara att djuret utsatts för djurplågeri eller vid upprepade tillfällen utsatts för brott mot djurskyddslagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen eller att djurägaren vid upprepade tillfällen underlåtit att följa förelägganden eller förbud. Under vissa förutsättningar skall förutom länsstyrelsen även annan tillsynsmyndighet eller polismyndigheten vara skyldig att ta om hand ett djur.

Departementspromemorians förslag: Förslaget överensstämmer med regeringens förslag. I promemorian föreslås dock dessutom att verkställigheten av besluten om omhändertagande av djur i flertalet fall skall ombesörjas av länsstyrelserna.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker eller har inte någon erinran mot att omhändertagandet blir obligatoriskt och att rekvisiten för omhändertagande utökas.

Skälen för regeringens förslag: Enligt nuvarande bestämmelser får länsstyrelsen och i vissa fall även annan tillsynsmyndighet eller polismyndigheten besluta att djur skall omhändertas i situationer då ett omhändertagande är av väsentlig betydelse från djurskyddssynpunkt. I departementspromemorian föreslås att ett omhändertagande skall vara obligatoriskt i sådana situationer. De flesta remissinstanserna har tillstyrkt eller inte haft någon erinran mot detta. Regeringen delar den uppfattning som kommit till uttryck i promemorian. Det kan nämligen inte anses försvarbart att i kvalificerade fall av bristande vård underlåta att omhänderta drabbade djur. Det sagda innebär att lagtexten bör utformas på ett sådant sätt att myndigheterna i aktuella fall får en skyldighet – och inte endast en befogenhet – att gripa in.

På samma sätt som föreslås gälla för förbud mot att hålla djur bör dessutom kriterierna för omhändertagande vidgas till att omfatta fall av djurplågeri, fall av upprepade brott mot djurskyddslagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen och fall av upprepade förelägganden.

Enligt gällande regler skall ett beslut om omhändertagande av djur verkställas genom polismyndighetens försorg. I promemorian föreslås att verkställigheten av besluten om omhändertagande av djur i flertalet fall i stället skall ombesörjas av länsstyrelserna. Förslaget skall ses mot bakgrund av att det i promemorian också föreslås att det lokala tillsynsansvaret över djurskyddslagen skall flyttas över till länsstyrelserna.

I Polisverksamhetsutredningens delbetänkande Mot ökad koncentration – förändring av polisens verksamhet (SOU 2001:87) konstateras att polisens uppgifter i djurskyddssyfte generellt sett inte fordrar ett sådant ordnings- och säkerhetstänkande som förutsätter en polismans utbildning och kompetens. Utredningen anser därför att dessa uppgifter bör lyftas bort från polisen och uttalar att den stödjer förslaget i ovan nämnda promemoria och att verkställighetsuppgiften till följd av ett omhändertagande bör flyttas från polisen till länsstyrelserna. Utredningen har för avsikt att i sitt slutbetänkande återkomma med slutliga ställningstaganden till frågan vem som skall utföra de uppgifter som enligt utredningens bedömning inte bör ligga kvar hos polisen.

I avvaktan på utredningens slutliga och samlade förslag väljer regeringen att inte nu föreslå någon ändring i gällande ordning.

4.8 Straffbestämmelser

Regeringens förslag: Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot djurskyddslagen skall dömas till böter eller fängelse i högst två år. Om brottet har begåtts med uppsåt och avsett förpliktelse av väsentlig betydelse från djurskyddssynpunkt skall dömas till fängelse i högst två år.

Lagens bestämmelse om hur djur skall hanteras vid slakt straffbeläggs. Detsamma gäller bestämmelsen om att det fordras tillstånd för att djur skall få användas för försöksändamål och andra jämförliga ändamål samt för att djur skall få födas upp, förvaras eller tillhandahållas för sådan användning.

Departementspromemorians förslag: Förslaget överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen erinran mot det. *Hovrätten för Övre Norrland* anser att det är tveksamt om det finns behov av en skärpning av straffbestämmelserna i djurskyddslagen.

Skälen för regeringens förslag: Maximistraffet för brott mot lagen är fängelse ett år. De gärningar som sanktioneras av bestämmelsen är av mycket varierande art och svårighetsgrad. Självfallet måste en rad gärningar bedömas som mindre allvarliga och endast leda till bötespåföljd. Generellt kan dock sägas att många brott mot djurskyddsbestämmelserna anses, inte minst av allmänheten, ha ett högt straffvärde. Så är t.ex. fallet vid brott mot de för EU gemensamma bestämmelserna om transport av djur. Detta illustreras av den upprördhet hos såväl allmänhet som djurskyddsorganisationer som på olika sätt kommit till uttryck sedan det har kommit fram att djur i många länder behandlas mycket illa och utsätts för stora lidanden under transporter. Även långvarig misskötsel och bristande utfodring och vattning av djuren måste anses som allvarliga brott mot lagen. Medvetandet om och intresset för djurens välfärd har på senare år ökat högst väsentligt i samhället. Med det nuvarande maximistraffet kan emellertid inte ens de allvarligaste brotten eller upprepade brott mot lagen medföra fängelse i mer än ett år. Flertalet remissinstanser har tillstyrkt departementspromemorians förslag eller har inte haft några erinringar mot det. Med hänsyn härtill och till samhällets syn på brotten anser regeringen att lagen bör skärpas genom att maximistraffet i fortsättningen bestäms till fängelse två år och att det i straffskalan för de allvarligaste brotten endast skall ingå fängelse.

Bestämmelsen om hantering av slaktdjur i 13 § bör enligt regeringens mening straffbeläggas, eftersom det finns behov av att stärka djurskyddet inför och vid slakt.

När det gäller försöksdjursverksamhet är det, enligt gällande regler, kriminaliserat att bryta mot bestämmelsen i 19 §, nämligen att sådan verksamhet endast får utövas på vissa villkor. Det är däremot inte straffbart att bryta mot 19 a §, vari sägs att det fordras tillstånd för att få använda djur för försöksändamål samt för att få föda upp, förvara eller tillhandahålla djur för sådan användning. Även den bestämmelsen bör enligt regeringens mening straffsanktioneras.

5 Ändring i epizootilagen (1999:657)

5.1 Ersättning för produktionsbortfall

Regeringens förslag: Lagen förtydligas på så sätt att det uttryckligen anges att full ersättning för produktionsbortfall lämnas redan vid misstanke om utbrott av vissa särskilt allvarliga epizootiska sjukdomar.

Skälen för regeringens förslag: Enligt nuvarande bestämmelser skall den som på grund av beslut eller föreskrifter meddelade med stöd av epizootilagen drabbas av bl.a. produktionsbortfall få ersättning av staten. Ersättning för sådant bortfall lämnas som regel med femtio procent av den kostnad eller förlust som bortfallet medför. Enligt lagtexten lämnas dock full ersättning för produktionsbortfall vid utbrott av sådana allvarliga epizootiska sjukdomar som anges i föreskrifter meddelade av regeringen. Regeringen har i epizootiförordningen föreskrivit vilka sjukdomar som skall omfattas av den högre ersättningsnivån. Hit hör t.ex. mul- och klövsjuka och sjukdomar i gruppen transmissibel spongiform encefalopati (TSE), däribland BSE (den s.k. galna ko-sjukan).

Under det gångna året har Jordbruksverket i anledning av misstanke om utbrott av BSE i ett par fall utrett ersättningsanspråk som grundar sig på epizootilagen. Härvid har fråga uppkommit om enskilda, som kan ha drabbats av produktionsbortfall, skall få full ersättning för detta.

Det bör här understrykas att de epizootiska sjukdomar som bör omfattas av den högre ersättningsnivån är sådana som Sverige inte kan riskera att de får spridning i landet (prop. 1998/99:88 s. 25). Såväl EG:s regler som djur- och smittskyddshänsyn förutsätter att ett antal för enskilda ingripande beslut fattas redan vid misstanke om utbrott av sådana sjukdomar. Enligt regeringens mening finns det inte något sakligt skäl att den som drabbas av produktionsbortfall på grund av ett sådant beslut skall få en lägre kostnadstäckning än den som drabbas av ett bortfall på grund av ett beslut som fattats efter det att en sjukdoms-misstanke har bekräftats. Nuvarande lagstiftning kan inte heller sägas innebära en sådan begränsning. I klarhetens intresse bör det likväl i lagtexten uttryckligen anges att full ersättning för produktionsbortfall skall lämnas redan vid misstanke om utbrott av sådana särskilt allvarliga epizootiska sjukdomar som anges i föreskrifter meddelade av regeringen.

6 Konsekvenser

6.1 Kostnadskonsekvenser

Förslaget bedöms innebära endast små, om ens några, kostnads-konsekvenser. Regeringen avser emellertid att följa upp om ändringarna av 31 och 32 §§ leder till några kostnadsökningar för länsstyrelsernas och polismyndigheternas del.

Det bör framhållas att den förbättrade djurhållning som den nya lagstiftningen syftar till i längden kan antas leda till minskade kostnader såväl för samhället som för enskilda.

6.2 Konsekvenser för små företag

En stor del av de föreslagna ändringarna i djurskyddslagen innebär en skärpning av bestämmelserna eller en vidgning av deras tillämpnings-område. Detta gäller t.ex. reglerna om djurhållning, tillståndspliktigt

verksamhet, omhändertagande och om straff. För de små företag som innehar djur och som har en god djurhållning torde dessa ändringar vara välkomna, eftersom djurskyddet stärks och företagets trovärdighet därmed ökar.

Förslaget om att den bestämmelse som avser tillståndsplikt för viss djurhållning ändras på så sätt att det kommer att krävas tillstånd för flera verksamheter antas främst beröra häst- och hundägare. Om förslaget genomförs kan några tusen nya tillstånd förmodas behöva utfärdas.

Många av de föreslagna ändringarna i djurskyddslagen innebär att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket ges en utökad rätt att meddela föreskrifter om villkor för eller förbud mot vissa företeelser. Bemyndigandena i sig har inte någon självständig betydelse för små företag. Däremot kan de föreskrifter som meddelas med stöd av dem givetvis komma att verka olika för olika grupper – t.ex. den grupp som består av små företag som innehar djur – liksom för olika personer inom samma grupp. Vilka följderna blir skall analyseras innan nya bestämmelser antas. Rent allmänt kan dock sägas att det övergripande syftet bakom bemyndigandena – att stärka djurskyddet – bör uppfattas som positivt åtminstone för flertalet av de berörda mindre företagen.

Förslaget till ändring i epizootilagen innebär endast ett klargörande av lagens ersättningsbestämmelse. Klargörandet måste antas vara positivt för alla enskilda.

7 Författningskommentarer

7.1 Förslaget till lag om ändring i djurskyddslagen (1988:534)

3 §

Paragrafens sista stycke har tillförts en bestämmelse som innebär att kraven på tillräckligt utrymme och skydd samt föreskrifter om bl.a. förprovning också skall gälla hägn.

4 §

Paragrafen har ändrats så att den i fortsättningen kommer att gälla alla djur som omfattas av lagen.

7 §

Den begränsade befogenheten för regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket att meddela föreskrifter om skyldighet att vid yrkesmässig försäljning av sällskapsdjur informera köparen om djurets skötsel har i väsentlig grad utsträckts genom förevarande ändring. Paragrafen gäller i fortsättningen för alla djur som omfattas av lagen, d.v.s. någon begränsning till sällskapsdjur görs inte längre. Kravet att försäljningen skall vara yrkesmässig har också tagits bort. Dessutom skall bemyndigandet i fortsättningen också gälla andra överlåtelser än försäljning, t.ex. gåva, och också andra villkor än skyldigheten att lämna information. Syftet med ett mera vidsträckt bemyndigande är att göra det möjligt att för försäljning och annan överlåtelse kunna föreskriva villkor

som är anpassade till det djurslag det är fråga om. Det skall också vara möjligt att helt förbjuda vissa överlåtelse. Ett överlåtelseförbud kan vara befogat när det gäller särskilt farliga djur eller om det är fråga om försäljning under klart olämpliga förhållanden. Självfallet avser inte bemyndigandet villkor som gäller mellan säljare och köpare.

10 §

Bestämmelsen i paragrafens första stycke att operativa ingrepp måste vara veterinärmedicinskt motiverade utvidgas till att även omfatta injektioner. Syftet med ändringen är att klargöra att inte heller injektioner får ges till djur av andra skäl än rent veterinärmedicinska. Den nuvarande bestämmelsen har uppfattats som oklar. Förbudet mot injektioner som inte är veterinärmedicinskt motiverade omfattar bland annat dopning av djur och vissa s.k. alternativmedicinska metoder. Reservationen för föreskrifter om undantag har tagits bort i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Undantaget för försöksdjur i paragrafens andra stycke har genom ändringen formulerats om så att det avser situationer där ingreppet eller injektionen ges i en sådan verksamhet som har godkänts av en djurförsöksetisk nämnd. Endast i samband med sådan verksamhet får icke-veterinärmedicinskt motiverade ingrepp utföras på eller injektioner ges till djuren. Syftet med denna ändring och motsvarande ändring i 11 § tredje stycket har kommenterats i avsnitt 4.4. Styckets lydelse skiljer sig i redaktionellt hänseende något från det förslag som *Lagrådet* har yttrat sig över.

I paragrafens tredje stycke har följdändringar gjorts till ändringen i första stycket respektive i 4 §. Undantag från första stycket får i fortsättningen bara föreskrivas om det finns särskilda skäl.

11 §

Paragrafens första stycke har ändrats så att kravet på veterinär även omfattar injektioner. Kravet på veterinär gäller också behandlingar av djur som kan orsaka djuret ett inte obetydligt lidande. I fortsättningen ställs inte något krav på faktiskt konstaterat lidande i det enskilda fallet. Det är tillräckligt att den aktuella behandlingen typiskt sett kan förorsaka ett lidande som inte är obetydligt.

Undantaget i paragrafens tredje stycke har formulerats om på samma sätt som undantaget i 10 § andra stycket. Styckets lydelse skiljer sig i redaktionellt hänseende något från det förslag som *Lagrådet* har yttrat sig över.

12 §

Endast en redaktionell ändring har gjorts i paragrafens första stycke.

16 §

Paragrafens första stycke har vidgats till att omfatta alla sällskapsdjur och till att avse inte bara uppfödning och försäljning utan även hållande och upplåtande av sällskapsdjur. Syftet med ändringen är att i kravet på tillstånd även inbegripa t.ex. yrkesmässig eller omfattande hantering av reptiler, vilket ställer höga krav på kunskaper hos den ansvariga personen. Hållande av draghundar eller upplåtande av bevakningshundar är ytterligare exempel där det kan vara befogat med ett tillståndskrav.

Även bestämmelsen om hästar har utvidgats till att inte bara avse upplåtande av hästar och användning av hästar i ridskoleverksamhet. Hållande och uppfödning omfattas nämligen också av bestämmelsen, liksom verksamhet som innebär att hästar tas emot för förvaring och utfodring. Syftet med detta är bl.a. att få kontroll över den omfattande hanteringen av s.k. hobbyhästar och deras fodervärdar.

På grund av utvidgningen av tillståndskravet har i paragrafen införts ett nytt sista stycke. Där anges att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får meddela föreskrifter om undantag från tillståndskravet. Bemyndigandet har tillkommit, eftersom det knappast finns anledning att kräva tillstånd i samtliga fall som omfattas av det nya vidsträckta första stycket.

29 §

Paragrafen har ändrats på så sätt att förutsättningarna för beslut om förbud att hålla djur eller ett visst djurslag har kompletterats med ytterligare två kriterier. Den som har dömts för djurplågeri, även om det har skett vid endast ett tillfälle, har härigenom visat sig så olämplig att hantera djur att vederbörande skall förbjudas att åtminstone för viss tid hålla djur. Även den som vid upprepade tillfällen har dömts för att ha brutit mot djurskyddslagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen skall förbjudas hålla djur. Det krävs inte att det har varit fråga om identiska brott mot lagen. Inte heller behöver varje enskilt brott vara av allvarigare karaktär. Även mer bagatellartade brott mot bestämmelserna gör att personen i fråga måste anses olämplig genom sin attityd till djurskyddsregler. Även den som har varit föremål för upprepade förelägganden enligt 26 § har genom sitt agerande visat sig olämplig som ansvarig för vård och skötsel av ett djur. Även ett sådant beteende bör därför utgöra grund för beslut om förbud att hålla djur.

Enda undantaget från skyldigheten att meddela ett hållandeförbud när något av lagens kriterier är för handen finns i paragrafens andra stycke. Denna bestämmelse har skärpts till att endast avse fall där det är uppenbart att ett upprepande av gärningen inte kommer att ske. Tillämpning av undantagsbestämmelsen förutsätter att det helt klart har varit fråga om en engångsföreteelse.

Paragrafen har i likhet med 31 § utformats med beaktande av *Lagrådets* påpekanden, dock med undantag för påpekandet som rör tredje stycket i förevarande paragraf.

31 §

Paragrafens första stycke har ändrats så att länsstyrelsen i de fall något av paragrafens kriterier är för handen är skyldig att besluta om omhändertagande av djuren. Om någon av de i lagen angivna förutsättningarna föreligger är följaktligen ett omhändertagande obligatoriskt.

Bestämmelsen har också skärpts genom att förutsättningarna för omhändertagande har kompletterats med ytterligare två fall då omhändertagande skall ske.

Det har inte ansetts nödvändigt att i lagtexten särskilt föreskriva att ett omhändertagande omfattar också avkomman av ett omhändertaget djur.

32 §

Paragrafens första stycke har ändrats så att länsstyrelsen, en tillsynsmyndighet eller polismyndigheten skall besluta att ett djur som är utsatt för lidande omedelbart skall omhändertas om någon av de i paragrafen angivna omständigheterna föreligger. På samma sätt som i föregående paragraf föreskrivs ett obligatoriskt ingripande under vissa förutsättningar.

34 §

Paragrafen har ändrats så att länsstyrelsen också kan fatta beslut om att djuret skall överlätas på annat sätt än genom försäljning.

36 §

Lagens straffbestämmelse har skärpts så att maximistraffet höjs från fängelse ett år till fängelse två år. Detta syftar till att betona att det finns anledning att se allvarligt på brott mot djurskyddsbestämmelserna.

Bestämmelsen om hantering av slaktdjur i 13 § har straffbelagts. Anledningen till detta är det behov som finns av att stärka djurskyddet inför och vid slakt. Vidare har bestämmelsen i 19 a § om att det fordras tillstånd för att få använda djur för försöks- och därmed jämförliga ändamål samt för att föda upp, förvara eller tillhandahålla djur för sådan användning belagts med straff. Efter påpekande från *Lagrådet* har regeringen funnit att 20 § inte bör straffbeläggas.

Straffbestämmelsen kompletteras vidare med ett nytt stycke som avser de allvarligaste brotten. I dessa fall skall endast fängelse ingå i straffskalan. Även här är maximistraffet två års fängelse.

Efter påpekande från *Lagrådet* har tredje stycket andra meningen ersatts av ett nytt fjärde stycke. Dessutom har en redaktionell ändring gjorts i tredje stycket.

7.2 Förslaget till lag om ändring i epizootilagen (1999:657)

15 §

Paragrafens tredje stycke har förtydligats. Det klargörs att full ersättning för produktionsbortfall skall lämnas även vid misstanke om utbrott av sådana allvarliga epizootiska sjukdomar som anges i föreskrifter meddelade av regeringen.

7.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:844) om behörighet att utöva veterinäryrket

6 §

Hänvisningarna i paragrafens första stycke har bytts ut som en följd av att äldre lagstiftning ersatts av epizootilagen (1999:657) och zoonoslagen (1999:658).

Efter remiss har yttranden över förslaget i departementspromemorian (Ds 1997:11) avgetts av Göta hovrätt, Hovrätten för Övre Norrland, kammarrätterna i Stockholm och Jönköping, Rikspolisstyrelsen, Läkemiddelsverket, Smittskyddsinstitutet, Statskontoret, Riksrevisionsverket, Medicinska forskningsrådet, Naturvetenskapliga forskningsrådet, Karolinska Institutet, Uppsala universitet, Göteborgs universitet, Stockholms universitet, Statens jordbruksverk, Centrala försöksdjursnämnden, Statens veterinärmedicinska anstalt, Statens livsmedelsverk, Sametinget, Sveriges lantbruksuniversitet, länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Skåne, Hallands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Dalarnas, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, Statens naturvårdsverk, Stockholms, Uppsala, Eskilstuna, Finspångs, Norrköpings, Jönköpings, Kalmar, Gotlands, Ronneby, Kävlinge, Malmö, Varbergs, Göteborgs, Borås, Skara, Kristinehamns, Örebro, Sala, Gävle, Kramfors, Östersunds, Umeå, Vindelns och Kalix kommuner, Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien, Svenska Kommunförbundet, Lantbrukarnas Riksförbund, Blandrasföreningen Blandis Riksförbund, Akademien för cirkuskonstens bevarande i Sverige, Djurombudsmannen, Föreningarna Djurens Vänners riksorganisation, Läkemiddelsindustri-föreningen, Miljö- och hälsoskyddstjänstemannaförbundet, Förbundet djurens rätt (tidigare Nordiska Samfundet Mot Plågsamma Djurförsök), Svenska Djurparksföreningen, Svenska Djurskyddsföreningen, Svenska GaloppSPORTENS Centralförbund, Svenska Kennelklubben, Svenska TravSPORTENS Centralförbund, Sveriges Djurskyddsföreningars Riksförbund, Sveriges Samverkande Organ för Forsknings- och Försöksdjurspersonal, Sveriges Veterinärförbund och Zoobranschens Riksförbund.

Länsstyrelsen i Skåne län har bifogat ett yttrande från Åstorps kommun. Centrala försöksdjursnämnden har bifogat yttranden från de djurförsöksetiska nämnderna i Linköping, Göteborg och Umeå samt från ledamoten Kristina Mattson.

Yttranden har dessutom inkommit från Orsa, Älvdalens, Mora, Kils, Vansbro, Hallsbergs, Arvika, Lunds, Nybro, Tranås, Härnösands, Svalövs, Luleå, Torsås, Ånge, Ödeshögs, Ljungby, Motala, Österåkers, Båstads, Värnamo, Nässjö, Skellefteå, Mariestads och Helsingborgs kommuner, Jan-Erik Andersson djurskyddsinspektör i Uppsala kommun, Annika Hultgren djurskyddsinspektör i Eksjö och Vaggeryds kommuner, Monica Axelsson djurskyddsinspektör i Vetlanda kommun, Svenska djurhälsovården, Slakteriförbundet, Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap, Sveriges Kommunaltjänstemannaförbund, kommunförbundet i Gävleborg samt kommunerna i Gästrikland och Norduppland.

Stockholms universitet, Borlänge kommun, Ridsportförbundet och Sveriges kattklubbars Riksförbund har avstått från att yttra sig.

Förslag till lag om ändring i djurskyddslagen (1988:534)

Härigenom föreskrivs i fråga om djurskyddslagen (1988:534)

dels att 7 § skall upphöra att gälla,

dels att nuvarande 7 a § skall betecknas 7 §,

dels att 1-4, 7, 8, 10, 11, 16, 19-25, 27, 29, 31-36 och 38 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas fem nya paragrafer, 4 a, 19 a, 24 a, 24 b och 38 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹⁰

Djur skall ges tillräckligt med foder och vatten och tillräcklig tillsyn.

Stall och andra förvaringsutrymmen för djur skall ge djuren tillräckligt utrymme och skydd samt hållas rena.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Statens jordbruksverk får meddela ytterligare föreskrifter om

1. stall och andra förvaringsutrymmen för djur,
2. skyldighet att låta förpröva sådana utrymmen, och
3. skyldighet att låta förpröva ny teknik inom djurhållningen.

Regeringen får föreskriva att den som inte låter förpröva stall eller andra förvaringsutrymmen för djur skall åläggas att betala en särskild avgift. Avgiften skall tas ut av den som var ägare av stallet eller förvaringsutrymmet när byggnadsåtgärden vidtogs. Den särskilda avgiften skall bestämmas till ett belopp som motsvarar fyra gånger den avgift som skulle ha betalats om förprovning skett, om det inte finns särskilda skäl att bestämma avgiften till ett lägre belopp.

Första stycket gäller inte djur som används för sådana ändamål som avses i 19 §, om djuret inte hålls i fångenskap. Bestämmelserna i andra stycket om krav på tillräckligt utrymme och skydd och bestämmelserna i andra och tredje styckena om befogenhet att meddela föreskrifter gäller också hägn.

4 §¹¹

Djur som föds upp eller hålls för produktion av livsmedel, ull, skinn eller pälsar eller för att användas i tävling skall hållas och skötas i

Djur skall hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig natur-

¹⁰ Senaste lydelse 1993:1480.

¹¹ Senaste lydelse 1992:1095.

en god djurmiljö och på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får meddela ytterligare föreskrifter om *hur sådana djur skall hållas och skötas*.

ligt.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får meddela ytterligare föreskrifter om *förbud mot eller villkor för viss djurhållning*.

Prop. 2001/02:93
Bilaga 2

7 §¹²

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får meddela föreskrifter om *skyldighet för den som yrkesmässigt säljer sällskapsdjur att vid överlåtelsen lämna information om djurets skötsel*.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får meddela föreskrifter om *förbud mot eller villkor för försäljning eller annan överlåtelse av djur*.

10 §¹³

Det är förbjudet att göra operativa ingrepp på djur i andra fall än när det är befogat av veterinärmedicinska skäl, om inte föreskrifter om undantag har meddelats med stöd av tredje stycket.

Det är förbjudet att göra operativa ingrepp på *eller ge injektioner till* djur i andra fall än när det är befogat av veterinärmedicinska skäl, om inte föreskrifter om undantag har meddelats med stöd av tredje stycket.

Första stycket gäller inte djur som används för sådana ändamål som avses i 19 § *första stycket*.

Första stycket gäller inte djur som används för sådana ändamål som avses i 19 §, *om ingreppet eller injektionen är en del av djurförsöket*.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får meddela ytterligare föreskrifter om operativa ingrepp på djur samt föreskrifter om undantag från första stycket *i fråga om djur som avses i 4 § eller om det finns särskilda skäl*.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får meddela ytterligare föreskrifter om operativa ingrepp på *eller injektioner till* djur samt föreskrifter om undantag från första stycket, om det finns särskilda skäl.

11 §¹⁴

För operativa ingrepp på djur

För operativa ingrepp på *eller*

¹² Senaste lydelse 1991:404.

¹³ Senaste lydelse 1991:404.

¹⁴ Senaste lydelse 1991:404.

skall en veterinär anlitas. Detsamma gäller vid annan behandling i syfte att förebygga, påvisa, lindra eller bota sjukdom eller skada hos ett djur, om behandlingen *orsakar* lidande som inte är obetydligt.

Första stycket gäller inte om behandlingen är så brådskande att en veterinär inte hinner anlitas.

I fråga om djur som används för ändamål som avses i 19 § första stycket får ingreppet eller behandlingen också utföras av den som har föreskriven utbildning.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får meddela föreskrifter om undantag från första stycket.

injektioner till djur skall en veterinär anlitas. Detsamma gäller vid annan behandling i syfte att förebygga, påvisa, lindra eller bota sjukdom eller skada hos ett djur, om behandlingen *kan orsaka* lidande som inte är obetydligt.

I fråga om djur som används för ändamål som avses i 19 § får ingreppet, *injektionen* eller behandlingen också utföras av den som har föreskriven utbildning, *om ingreppet, injektionen eller behandlingen är en del av djurförsöket.*

16 §¹⁵

Tillstånd till verksamheten skall den ha som yrkesmässigt eller i större omfattning

1. föder upp eller säljer *hundar* eller tar emot *hundar* för förvaring och utfodring,

2. upplåter hästar eller använder hästar i ridskoleverksamhet, eller

3. föder upp pälsdjur.

Frågor om tillstånd prövas av *den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. En sådan nämnd* får också återkalla ett beviljat tillstånd.

Vid tillståndsprövningen skall särskild hänsyn tas till att den sökande kan anses lämplig att bedriva verksamheten och att de anläggningar i vilka verksamheten skall bedrivas är lämpliga från djurskyddssynpunkt.

1. *håller, föder upp, upplåter* eller säljer *sällskapsdjur* eller tar emot *sällskapsdjur* för förvaring och utfodring,

2. *håller, föder upp, upplåter eller säljer* hästar eller tar emot *hästar* för förvaring och utfodring eller använder hästar i ridskoleverksamhet, eller

Frågor om tillstånd prövas av *länsstyrelsen. Länsstyrelsen* får också återkalla ett beviljat tillstånd.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får meddela föreskrifter om undantag från första stycket.

¹⁵ Senaste lydelse 1991:1688.

Länsstyrelsen skall meddela förbud att ha hand om djur eller ett visst slag av djur för den som

1. inte följer ett beslut som en tillsynsmyndighet har meddelat enligt 26 § och som är av väsentlig betydelse från djurskyddssynpunkt,

2. allvarligt har försummat tillsynen eller vården av ett djur, *eller*

3. har misshandlat ett djur.

2. allvarligt har försummat tillsynen eller vården av ett djur,

3. har misshandlat ett djur,

4. *har dömts för djurplågeri enligt 16 kap. 13 § brottsbalken, eller*

5. *vid upprepade tillfällen brutit mot denna lag eller mot föreskrifter som meddelats med stöd av lagen eller som vid upprepade tillfällen varit föremål för beslut enligt 26 §.*

Förbud skall inte meddelas, om det *kan antas* att ett upprepande inte kommer att inträffa.

Förbud skall inte meddelas, om det *är uppenbart* att ett upprepande inte kommer att inträffa.

Om den mot vilken förbudet riktas är ägare av djuret, får länsstyrelsen dessutom ålägga honom att göra sig av med det och förbjuda honom att skaffa djur över huvud taget eller ett visst slag av djur.

Förbudet kan avse viss tid eller gälla tills vidare.

31 §

Länsstyrelsen *får* besluta att ett djur skall tas om hand *genom polismyndighetens försorg* om

Länsstyrelsen *skall* besluta att ett djur skall tas om hand om

1. djuret otillbörligt utsätts för lidande och detta inte rättas till efter tillsägelse av tillsynsmyndigheten,

2. ett beslut som meddelats enligt 26 § inte följs och beslutet är av väsentlig betydelse från djurskyddssynpunkt, *eller*

3. ett beslut som meddelats enligt 29 § inte följs.

2. ett beslut som meddelats enligt 26 § inte följs och beslutet är av väsentlig betydelse från djurskyddssynpunkt,

3. ett beslut som meddelats enligt 29 § inte följs,

4. *den som har djuret i sin vård har dömts för djurplågeri enligt 16 kap. 13 § brottsbalken, eller*

5. *den som har djuret i sin vård vid upprepade tillfällen har gjort sig skyldig till brott mot denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen eller vid upprepade tillfällen varit föremål för beslut enligt 26 §.*

¹⁶ Senaste lydelse 1992:1095.

32 §¹⁷

Utan hinder av vad i 31 § 1 föreskrivs om tillsägelse och rättelse *får* länsstyrelsen, *en* tillsynsmyndighet eller polismyndigheten besluta att ett djur som är utsatt för lidande omedelbart skall omhändertas om

1. det bedöms utsiktslöst att felet blir avhjälppt,
2. ägaren till djuret är okänd eller inte kan anträffas, eller
3. det i övrigt bedöms oundgängligen nödvändigt från djurskyddssynpunkt.

Om beslutet har meddelats av någon annan än länsstyrelsen, skall beslutet underställas länsstyrelsen, som snarast skall avgöra om det skall fortsätta att gälla.

Omhändertagandet skall ske genom polismyndighetens försorg.

Utan hinder av vad i 31 § 1 föreskrivs om tillsägelse och rättelse *skall* länsstyrelsen, *någon annan* tillsynsmyndighet eller polismyndigheten besluta att ett djur som är utsatt för lidande omedelbart skall omhändertas om

34 §¹⁸

När länsstyrelsen beslutar om omhändertagande av djur, skall länsstyrelsen snarast fastställa om djuret skall säljas eller avlivas.

Om länsstyrelsen har beslutat att djuret skall säljas och om det visar sig att beslutet inte kan verkställas, får länsstyrelsen i stället besluta att djuret skall avlivas.

Djuret skall avlivas *eller* säljas genom *polismyndighetens* försorg.

När länsstyrelsen beslutar om omhändertagande av djur, skall länsstyrelsen snarast fastställa om djuret skall säljas, *överlåtas på annat sätt* eller avlivas.

Om länsstyrelsen har beslutat att djuret skall säljas *eller överlåtas på annat sätt* och om det visar sig att beslutet inte kan verkställas, får länsstyrelsen i stället besluta att djuret skall avlivas.

Djuret skall avlivas, säljas *eller överlåtas på annat sätt* genom *länsstyrelsens* försorg.

36 §

Till böter eller fängelse i högst *ett* år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot 3, 5, 6, 8–11, 14, 16–19 eller 21 §,

2. bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av denna lag, eller

3. underlåter att följa ett sådant föreläggande eller bryter mot ett sådant förbud som avses i 29 §.

Till böter eller fängelse i högst *två* år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot 3, 5, 6, 8–11, 13, 14, 16–20 eller 21 §,

¹⁷ Senaste lydelse 1990:628.

¹⁸ Senaste lydelse 1992:1095.

Om brottet har begåtts med uppsåt och avsett förpliktelse av väsentlig betydelse från djurskyddssynpunkt, döms till fängelse i högst två år.

Prop. 2001/02:93
Bilaga 2

I ringa fall skall den skyldige inte dömas till ansvar. Detsamma gäller om den skyldige kan dömas till ansvar för gärningen enligt brottsbalken.

1. Denna lag träder i kraft i fråga om 1-4 a, 7, 8, 10, 11, 19-23, 27, 36 och 38 a §§ den 1 mars 1998 och i övrigt den 1 januari 1999.

2. I fråga om sådan användning av försöksdjur som har tillstyrkts före ikraftträdandet gäller 2 § i dess äldre lydelse.

3. Tillstånd, förelägganden och förbud som har meddelats enligt äldre bestämmelser gäller fortfarande efter lagens ikraftträdande.

4. För ärenden som väckts eller beslut som meddelats före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser.

5. Regeringen eller efter regeringens bemyndigande Jordbruksverket får meddela de föreskrifter som övergångsvis kan behövas.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1997-10-27

Närvarande: f.d. justitierådet Staffan Vängby, justitierådet Gertrud Lennander, regeringsrådet Kjerstin Nordborg.

Enligt en lagrådsremiss den 9 oktober 1997 (Jordbruksdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i djurskyddslagen (1988:534),
2. lag om tillsyn över hundar och katter.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Anna Tofftén och departementssekreteraren Ingrid Mossberg.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om ändring i djurskyddslagen

I flera paragrafer i lagförslaget (4, 7, 8 och 22 §§) finns bestämmelser om att föreskrifter får meddelas ”om förbud mot eller villkor för” olika åtgärder. Det synes lämpligt att frågan, om olägenheter kan avhjälpas genom att villkor meddelas, övervägs innan förbud blir aktuellt. Att detta är den naturliga gången framgår också av att villkor nämns före förbud i motiveringarna. Lagrådet förordar därför att också i lagtexten alternativt nämns i den ordningen, sålunda att föreskrifter får meddelas ”om villkor för eller förbud mot” åtgärderna i fråga. Motsvarande ändring bör i så fall göras även i 12 §.

10 §

I slutet av första stycket införs reservationen att bestämmelserna i stycket gäller, om inte föreskrifter om undantag har meddelats med stöd av tredje stycket. Lagen innehåller åtskilliga andra bestämmelser som ger rätt att meddela föreskrifter om undantag. I likformighetens intresse synes reservationen i första stycket böra utgå.

29 och 31 §§

I punkt 5 i respektive paragraf anges att länsstyrelsen under vissa förutsättningar kan meddela förbud att ha om hand djur respektive besluta att ett djur skall omhändertagas för den som brutit mot djurskyddslagen eller dess föreskrifter. Enligt motiveringarna till paragraferna torde åsyftas att det förhållandet att djurhållaren dömts för brott mot bestämmelserna, varför orden ”brutit” i 29 § och ”gjort sig skyldig till brott” i 31 § bör bytas ut mot ”dömts för brott”.

I 29 § punkten 5 får det ”som” som föregår ”vid upprepade tillfällen varit föremål för beslut enligt 26 §” med tanke på paragrafens inledning och sammanhanget i övrigt ses som överflödigt och bör därför utgå.

I 29 § första stycket talas om förbud att ha hand om djur eller vissa slag av djur. I tredje stycket talas om ägaren till ”djuret”. Om, vilket förefaller sannolikt, djur i första stycket avser djur i allmänhet bör i tredje stycket användas uttrycket ”ägare av ett sådant djur som förbudet avser”.

36 §

Lagrådet ifrågasätter om det är välbetänkt att utvidga kriminaliseringen även till 20 §. Denna paragraf innehåller bl.a. vissa bestämmelser som är tånjbara och svåra att lägga till grund för ett åtal. Förslaget strider mot en nu förhärskande tendens att i stället avkriminalisera i den mån det är möjligt. Bestämmelserna i 20 § är ändå sanktionerade genom att enligt 26 § föreläggande kan meddelas vid vite, en sanktion som ofta är betydligt effektivare än straffsanktionen, och genom att meddelat tillstånd kan återkallas.

Det bör påpekas att medan i paragrafen införs ett nytt andra stycke i vilket straffskalan är fängelse i högst två år behålls undantaget i tredje stycket andra meningen för fall när den skyldige kan dömas till ansvar för gärningen enligt brottsbalken. Straffet för djurplågeri enligt 16 kap. 13 § brottsbalken är böter eller fängelse i högst två år. Detta medför det egendomliga resultatet att om en gärning enligt andra stycket utgör djurplågeri och domstolarna tillämpar vanlig straffmättningspraxis kan straffet bli lindrigare än om gärningen inte utgör djurplågeri. Lagrådet förordar att tredje stycket andra meningen ersätts av ett nytt fjärde stycke med följande lydelse: ”Till ansvar enligt denna paragraf döms inte om gärningen är belagd med samma eller strängare straff i brottsbalken”. Därmed faller visserligen brottsbeteckningen djurplågeri bort i de fall som avses i andra stycket, men andra tänkbara lösningar, som att helt ta bort bestämmelsen eller att ta bort böter ut straffskalan för djurplågeri, synes medföra större olägenheter.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 14 mars 2002

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, Thalén, Winberg, Ulvskog, Lindh, Sahlin, von Sydow, Pagrotsky, Östros, Messing, Engqvist, Rosengren, Lejon, Lövdén, Ringholm, Bodström, Karlsson, Sommestad

Föredragande: statsrådet Winberg

Regeringen beslutar proposition 2001/02:93 Ändringar i djurskyddslagen, m.m.

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG-regler
Lag om ändring i djurskyddslagen (1988:534)	3, 4, 7, 10, 11, 12 och 16 §§	
Lag om ändring i epizootilagen (1999:657)	15 §	
Lag om ändring i lagen (1994:844) om behörighet att utöva veterinäryrket		
